

Primum**Preceptum**

Cur ista deo debemus a corpore exhibere quod bonorum nostrorum non indiget. Ratio ideo prior sic de honore quoniam honorem nobis facit utile. Secundo ut primus edificetur per hoc. Tercio ut per talia exteriora ad intra de uocacione caleam. Retinet enim animus minus ad mala perfluat. Quod si sensibilia plus mouent. De corpore uero sunt spirituales rationes. Nam quod deus corpus non sicut creauit. rexit. assumpsit. redemit. ac glorificabit. dignum est ut ei obsequia prebetur a quo talia sunt et erunt. Sed quis quoniam tenent ad corporalia obsequia deo exhibenda. Secundo secundum Scotum in. iii. di. xxvii. quod die dominico et magnis festiuitatibus pedibus ire debet ad ecclesiam audire missam totam propter preceptum. et reuerenter inclinare ad eleuacionem corporis christi. primo hoc tenetur sacerdos docere populum ut legitur extra. li. iij. de cele. miss. c. Sane. Similiter quoniam portatur corpus christi per ciuitatem. Et quoniam quis vadit pro loco ubi fituratur debet reuerenti tantum dominum. Cauter tamen scotus de hac materia sic ubi super dicit. Quoniam homo tenetur deum diligere gratuite ex precepto forte determinauit illud preceptum diuinum. Sabbata sancta. et maneat unusquisque quod apud se recolligendo se et

Capitulum**Septimum**

ascendendo ad deum suum. Et ecclesia specificauit quantum ad missas; audienda de oleo. di. i. missas. hoc ille di. xxvii. Quo ad. iij. non e dum quod cum tale cultum dei faciunt primo male eucharistiam sumentes. Secundo loca sancta destruentes. Tercio contra eucharistiam et reliquijs sanctorum ac cruce irreuerenter se habentes. Quis enim dominus sustinet; a rustico ut luto suis pedibus irreuerenter ante eius mensam ambulet; Siles excessus potestatem sancti gestus super allegatos. Capitulum. viij. Quinto mandatur nobis huius diuina deo exhibenda per opera exteriora tripliciter. sacrificijs. oblationibus. et decimatione. Sacrificia ut dicit thomas. 2. 2. q. lxxxvi. proprie dicuntur quoniam circa res deo oblatas aliquid fit. sicut quod animalia occidantur a sacerdote. et pro eis benedicitur hodie. unde sacrificium dicitur. quod aliquis sacrificium facit. oblatio uero est deo oblatum et si nihil circa ipsum fiat. Sequitur tenemur ne hodie sacrificia proprie offerre. Secundo quod sic ubi non dum sancti eundem quod lex naturalis dicit deo sacrificium offerendum. uicque quod homo sensibilibus rebus utatur offerens eas deo in signum debite subiectionis et honoris secundum similitudinem eorum que hodie in quibusdam

regnis dñis eoz aliq̄ offerēt
 in recognicōe; dñij scđm illō
 eccl̄. xxxv. **N**ō apparebis ante
 b cōspectū dñi vacuus. **E**st aut̄
 duplex sacrificiū. vnū p̄ncipa
 le interius quo anima se offert
 dō in sacrificiū sicut p̄ncipio
 sue creatōis. ⁊ sicut finis sue b̄ti
 ficacōis de quo ps̄. **S**acrificiū
 deo spūs cōtribulatus. cor con
 tritū ⁊ hūiliatū deus nō despi
 cias **E**t ad hoc sacrificiū omēs
 tenemur. **A**liud ē exteri⁹ quo
 crist⁹ a sacerdote in eukaristia
 sacrificatur. ⁊ etiā ali⁹ actus ex
 teriores aliaz virtutū q̄ in di
 uinā reuerētiā assumuntur. q̄
 rū aliqui cadūt s̄b p̄cepto. ali⁹
 sub cōsilio. vnde quilibet xp̄ia
 nus p̄ modulo suo misse sacri
 ficio debet cooperari. quod sacri
 ficiū dignius est oib⁹ sacri
 ficijs. **Q**uia ibi societas angeli
 ca. fons ois gratie. memoiale
 xp̄i caritatis sūme quā pacien
 do exhibuit. **A**ctō sacerdotis di
 gnissima ⁊ p̄ntia v̄issima in fi
 niti boni. **S**ūt aut̄ quōq; gene
 ra boni participatiū de hoc sa
 crificio misse. **P**rimo fideles eti
 am peccōres. **S**ecūdo fideles in
 caritate existētes extri matēria
 lē eccl̄iam. **T**ercō astātes misse.
 siue sint in caritate. siue extra.
Quarto offerētes bona sua. de q̄
 bus omnibus patet q̄ in cano
 ne orat sacerdos. **Q**uinto sacer

dos met q̄ si disposit⁹ est plus
 omib⁹ p̄cipē p̄t. sed p̄cedē
 tes plus ⁊ minus ordme quo
 numerati sunt. **S**ecundo de
 oblatōe q̄ritur. **P**rimo q̄n sit
 p̄ceptum offerre. **R**. thō. vbi
 p̄ius. q. lxxxvi. ⁊ lxxxvij. **R**a
 cio naturalis dicit q̄ eis qui
 dīno cultui ministrāt ad salu
 tem tot⁹ popul⁹. tot⁹
 neciā vict⁹ ministrēt. sic ⁊ his
 q̄ cōmū vtilitati inuigilāt. sc̄
 p̄ncipib⁹ ⁊ militib⁹. ⁊ alijs h⁹
 moi stipēdia vict⁹ dēbētur. p̄
 bat hoc apostol⁹. i. cor. ix. per
 hūanas osuetudies dicēs. q̄s
 militat suis stipēdijs vnq̄. vn̄
 ut hētur gen. xlvij. **R**ex ꝓt̄
 pharo sacerdotib⁹ sp̄ale fr̄am
 dēdāt. ⁊ oib⁹ seculaib⁹ p̄ fame
 possessioēs suas vendētibus. sa
 cerdotes terrā suam quiete pol
 fidebāt. ⁊ eis cibaia ex horreis
 publicis porrigēbātur. **S**eq̄
 tur in dictis thō. postea q̄ cō
 tingere potest q̄ aliquis ad
 oblationes teneatur q̄dupli
 ci racōne. **P**rimo ex p̄cedenti
 p̄uēcōne sic cū alicui ceditur
 aliquis fundus eccl̄ie ut cer
 tis temporibus certas oblati
 ones faciat. quod tamē hab⁹
 racōnem census. **S**ecūdo p̄p̄
 p̄cedentem deputacōe; siue p̄
 missionē. sic cū aliq̄s offert do
 nacionē int̄ viuos. vl̄ cū relin
 quit in testamēto eccl̄ie aliqua

rem mobilem vel immobilem i
postea soluendā. Tercio mō
ppter ecclesie necessitatem puta
si ministri ecclesie nō haberent
vñ sustētarētur. Quarto ppter
cōsuetudinem tenētur ei fideles
in aliq̄bus solemnitatibus ad
aliq̄s oblationes cōsuetas. Et
ideo illi q̄ debitas oblationes
nō reddūt possunt puniri p
tractionem sacramentoz nō per
ip̄m sacerdotē cui sūt oblationes
faciēdene videatur p sacram
toz exhibitiōe aliq̄d exigere.
S; p̄ superiorem aliquem. Ixc ille
Sed q̄ritur quāte quantitatē
d; eē oblatō vel cuius sp̄ei. S;.
idem q̄ quo ad talia i vltimis
duob; casib; remanet oblatō
quodā mō voluntaria sc; quo
ad quātitatē a sp̄ciē. Alicubi
ei offertur panis a vīnū. alicu
bi aialia. alicubi pecunia. alicu
bi candelae filia. **Q**ueritur
cur solis sacerdotibus debeantur
oblationes. S; thō. damas. pa
pa di. x. q. i. oblationes q̄ intra
ecclesiā offerūtur t̄m mō sacer
dotibus q̄ quotidie dño fruire
vidētur lic; comedere a habē
Et ratio est prima qz sacerdos
quodā mō cōstituitur seq̄ster
a medi; inter populum a deū
Sicut de ipso moyse legitur
deu. v. Ego inquit sequester a
medius fui inter deū a vs. Et
ideo ad eum p̄tinet d̄ma dog

mata a sacramenta exhibere
p̄plo. **S**ecūda: ea q̄ sūt populi
puta p̄ces a sacrificia a oblatō
nes p̄ eū dño dnt exhiberi scd;
illd; lex. v. ois p̄tifer ex lvib;
assumptus p̄ lvib; ostituitur
in hīs q̄ sūt ad deum ut offeāt
dona a sacrificia p̄ peccatis. Et
ideo oblationes q̄ deo a populo
exhibentur ad sacerdotes per
tinent nō solum ut eas in suos
vsus cōuertant. verū etiam ut
eas fideliter dispēsēt. partim
quidē exponendo eas in hīs
que pertinet ad cultū diuinū.
partim v̄ro i hīs que pertinet
ad p̄prium victū. qz qui altari
debiunt cū altari participan
tur. i. cor̄. ix. partim etiam in
vsus pauperū qui sūt quātum
p̄t de reb; ecclesie sustentādi.
qz a domin; i vsus pauperum
loculos habebat ut dicit iero.
sup math. Ea autē que dantur
alias pauperib; nec sūt p̄pria
sacrificia nec oblationes licet
dentur propter deū. qz non im
mediate deo offerūt. **Q**ue
tur qualiter sint oblationes
dande S; domin; albtus sup
missam Oblatō exteriō d; esse
vtilis valore. p̄guis deuocio
ne. oblata in caritatis dilectōe.
a munda in acq̄sitione. vtilis
quidē ut possit ministris dei cōū
ti ad vtilitatē. vnde malach. i.
male offerre dicit. qui debile

Prīmū**Preceptum**

offert. **S**imilit' qui falsā moneta offerūt. p'ig'ue aut ut pl' de cordis deuocōne procedat q' de manu. **S**icut vidua duo era luc. xxi. **M**unus enī extrinsecū recognicō debz esse censua lis. ut ipē qui offert munus recognoscat q' dñs deus in ipm habeat dominū. cui aiaz corp' a res subdit. **S**imile factū est in tēporalibz luc. ij. vbi dicitur quēlibet dedisse denariū censua lem imperatori rōnorum. pōt etiam intēdere p obla cōem sacerdotis promo cōnem p vite accomodis. reuerēciā exhiben dā scō cui' solemnitas agitur. pfectum viui vel mortui pro quo missa valebit. **D**e deuō obla cōne dicit' ecclā. vij. **D**e negli gētia purgate cū paucis. vbi glosa. **Q**uāuis parua obla cō multoz delictorum purget ne gligētiā. **S**up que tho. 2. 2. q. liij. ar. iij. sic dicit. **P**arua ob la cō cū hūili mēte a pura dile ctione facta ut ibidem dicit: non solū purgat peccata vniālia. sed etiā mōrēlia. **D**e. iij. math. .vi. **S**i offers munus tuū ad altare. a ibi recordat' fu' rē. **D**e. iij. prouer. xliij. **N**on ora dñm de tua s'ba. **E**t scōm thō. vbi sup. obla cō triplici' vicia tur a refutatur. **P**rimo si mer ces meretricis est p'p' scādalu. ne ecclā videatur fouere pccā

Capitulum**Septimū**

si de lucro pccā obla cōez recipi at. **S**ecūdo de illicite acq'htis. q' de tua s'ba esse debet. **T**ercō si obla cō vergat in detrimētū alteri. ut si filius offerat de q' p'rem nutrire d'z qd' improbat xp'us math. xv. **T**ercō de de cimis q'ritur de quibz rebz sint dāde. s'c. s' m doctores q' de p'so na p'pria si ē osuetū. **E**t de rebz p'p'rijs extrinsecis s' m q' cōsuetu do iubet. vñ dicit thō. qd' li. ij. q. iij. ar. iij. **N**ulla osuetudo cōtra ria soluit hoies ab obligacōne reddēdi decias. q' h'c obliga tio fūdatur sup ius dñm. a sup ius natuāle vñ sp tēntur hoies reddere decias si ecclā exigat ec' otraria osuetudie nō obstā te. a in terris in quibz ē osuetu do q' decie soluātur ipa osuetu do q' si expostulat decias. vñ de peccat' q' nō redderz. s' in t'ris in qbz nō ē consuetudo omnis q' decie d'ntur a ecclā non pōt vidē ecclā remittere dū dissilat. **A**lias hoies ytalie a oriētaliū ptū dānantur q' decias non soluūt h'c thō. **E**t p' q' p'bauit victū ab hñs qbz p'dicabat p' ter scādalu tollēdū. addit thō. **S**icōres inqt ecclāz nō bñ face rēt si in terris talibz decias exi gerēt in qbz nō ē osuetū dari quādo p'babilit' crederēt q' ex hoc scādalu nasceretur. h'c ille

Dubítatur vtrū paup tēat
soluere decias diuiti sacerdoti
R. fm th. qdli. vi. q. v. articu.
.iij. Reddere debitum ē act⁹
iusticie. a idēo ad hoc qd alicui
reddatur qd ei debetur nō re
fert vtrum sit diues vel paup
Decime autē sacerdotib⁹ debē
tur. in cōmū quidē fm ius na
turale. naturalis enī racō deāt
qd illi qui p populo i spūtua
lib⁹ laborāt. a populo stipēdia
sue accipiāt sustētacionis. Et
fm hoc etiā in nouo testamēto
est iure diuino sanxitum. Nā
.i. Cori. ix. dñs ordinauit hñs
qui euangeliū ānunciāt ut de
euangeliō viuāt. In veteri au
tem testamēto quātitas fuit de
tēminata scz decia. a idēo statu
it ecclā in nouo testa. soluēdū
vnde cū sacdotibus decie debe
antur tā de iure naturali. qd di
uino. Et etiā ex statuto ecclē
q̄uis sacerdos sit diues. nihil
omin⁹ paup tenetur ei decias
soluere. S; dicis. alias habet
vnde sustentetur. Cur ergo si
bi dabitur. R. primo qd decia
rum solucio etiā ppter paup
res est instituta sustentandos s;
hñs sacdos puidere d; de de
cima Secūdo qd effectum ē
alicui debitum p statutū ecclē
nihilomin⁹ ei debetur. q̄uis
sit diues. Qui ei in simili emt
rē aliquā. debet soluere tātū

quātū val; siue a paupe siue a
diuite emat. Addit Ray. i. sū.
cleici hñtes sufficēs primoni
um vel redditus. rāpiētes ad
huc decias. si tales deseruunt
ecclē a decimas percipiūt non
ut eas i malos vsus s; in pios
cōsumant. non peccāt. Alias
sacrilegiū cōmittunt. xvi. q. i.
qm̄ Alie difficultates hñt. scz
an laici sine feodo possint deci
mas hñre. s; hoc ad presens reli
quo.

Capitulū Octauū

Sexto mādatum ē ne
gatiuū. sicut a sequē
cia. **Nō** habeb de a
os alienos coram me. Contra
hoc facerent q̄ etiā sine ymagi
b; solē a luna; vel aliqd aliud
pro deo colerēt sic quidā fece
rūt S; qz h error etiā inter
paganos multos extictus est
idō nihil de isto iam op⁹ est
dicē. **S;** sequēt septimo
mādat qd nec ymagies deoz
hñre debemus eas venerādo dei
tatis cultu. Item cōtra hoc faci
unt ymagib; abutentes. vnde
qd hic monemur adorare deū
a cauere ab ymaginum cultu
malo. Ideo h tria vidēda sūt.
Primo de institucōe ymaginū
Secūdo de venerācōe reliqui
arū. Tercō vtrū quas mūdi
ptes adorare dēm⁹. Pro pmo
notandū qd adorare est se totū
adorato sbicere ppter eminētā